

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	153-09-20
Дата	21.08.2011 г.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

08.17

ОБЩ ПРОЕКТ

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за висшето образование

(Обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г. и бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г.)

изготвен на основание чл.71, ал.2 от ПОДНС на основата на законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование № 102-01-45, внесен от Министерски съвет на 17.06.2011 година и законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование 154-01-71, внесен от Огнян Стоичков и Станислав Станилов на 04.07.2011 година.

§ 1.

Вариант 1:

В чл. 20 след думата „изяви“ се поставя запетая и думите „и свобода на обучението“ се заменят със „свобода на обучението и свобода на сътрудничество за съвместна учебна, научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност с други висши училища в страната и в чужбина, признати по законодателството на съответната държава“.

Вариант 2:

В чл. 20 след думата „изяви“ се поставя запетая, а думите „и свобода на обучението“ се заменят със „свобода на обучението, свобода на сътрудничество за извършване на съвместна учебна дейност с други висши училища, както и за научно-изследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност с други висши училища и организации в страната и чужбина“.

§ 2.

Вариант 1:

В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 9 се изменя така:

„9. право на сдружаване с български и чуждестранни светски висши училища, признати по законодателството на съответната държава, за съвместно обучение на студенти, докторанти и специализанти, за осъществяване на учебна, научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност, за обучение през целия живот, за образователен франчайз и други форми на партньорство;“.

2. Създава се т. 13:

„13. право на признаване в съответствие с държавните изисквания на придобита в чужбина степен на висше образование или периоди на обучение, завърпени в чуждестранни висши училища, с цел продължаване на обучението в същото висше училище.“

Вариант 2:

В чл. 21 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

а) в т. 8 след думата „изследвания“ се добавя „за художествено-творческа, проектна и иновационна дейност“;

б) точка 9 се изменя така:

„9. право на сдружаване с български и чуждестранни висши училища, признати по законодателството на съответната държава за осъществяване на съвместно обучение на студенти, докторанти и специализанти и на учебна дейност и обучение през целия живот, както и право на сдружаване с висши училища и други организации в страната и чужбина при изпълнение на дейностите по т. 8;

в) в т. 10, буква „б“ думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“;

г) точка 12 се изменя така:

„12. право на организиране на международно сътрудничество, на членуване в международни организации, сключване на договори за съвместна учебна, научно-изследователска, художествено-творческа, проектна и иновационна дейност и за други форми на съвместна дейност с чуждестранни висши училища при спазване на изискванията по § 4, ал. 4.“;

2. В ал. 2 изречение първо се изменя така:

„(2) Висшите училища, получили при институционална акредитация оценка от 6.00 до 10.00, имат право след решение на академичния съвет да извършват обучение срещу заплащане в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и в образователно-квалификационна степен „магистър“ след придобито средно образование по специалности от професионални направления и от регулираните професии, които са получили при програмната акредитация оценка от 6.00 до 10.00.“

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Висшите училища, получили при институционалната акредитация оценка от 6.00 до 10.00, имат право да извършват обучение срещу заплащане в образователно-квалификационна степен „магистър“ след придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“, по специалности, които са получили при програмната акредитацията оценка от 6.00 до 10.00, при условия, определени в правилника за дейността на висшето училище и с договор между студентите и висшето училище.“

4. В ал. 5 думата „много добра“ се заменя с „от 8.00 до 10.00“.

§ 3. В чл. 30, ал. 1 т. 10 се изменя така:

„10. взема решение за сдружаване с български и чуждестранни висши училища, за членуване в международни организации, за разкриване на звена в чужбина, за сключване на договори за съвместна учебна, научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност, за осъществяване на съвместни образователни програми, за признаване на висше образование, придобито в чужбина, с цел продължаване на образованието в същото училище, за сключване на договори за образователен франчайз и за други форми на партньорство;“.

§ 4. В чл. 39 ал. 1 се изменя така:

„(1) Учебният процес в българските висши училища се провежда само в техни основни звена и филиали, разкрити по реда на чл. 9, ал. 2, т. 1 и ал. 3, т. 3 или в съответните организационни структури, разкрити по законодателството на държавата, където се провежда обучението, когато учебният процес се извършва в чужбина от чуждестранно висше училище по договор за съвместна учебна дейност или за образователен франчайз.“

§ 5. В чл. 42, ал. 4 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“;

§ 6. В чл. 47, ал. 1 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

§ 7. В чл. 75 ал. 4 и 5 се изменят така:

„(4) Националната агенция за оценяване и акредитация оценява проектите за:

1. откриване и преобразуване на висше училище, факултет, филиал и колеж, включително и на филиал или колеж в чужбина;
2. откриване на професионални направления и специалности от регулираните професии;
3. програми за обучение на студенти, извършвано от български висши училища по договор за съвместна учебна дейност с чуждестранни висши училища;

(5) На програмна акредитация подлежи и правото на висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1 да провеждат обучение по образователна и научна степен „доктор”.

§ 8. В чл. 76, ал. 3 се изменя така:

„(3) Оценка на проекти по чл. 75, ал. 4, т. 1 и 2 за откриване на основни звена, филиали, колежи, професионални направления и на специалности от регулираните професии, както и на програмите по чл. 75, ал. 4, т. 3, може да бъде поискана от висше училище, което е получило институционална акредитация.

§ 9. В чл. 77, ал. 3 думите „две висши училища” се заменят с „едно висше училище”.

§ 10. В чл. 78, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „научна специалност” се заменят с „докторска програма”;

2. Създава се ал. 4:

„(4) Обект на оценяване при програмната акредитация по чл. 75, ал. 5 са:

1. наличие на хабилитиран академичен състав и съответна научна среда;
2. материални и информационни условия;
3. качество на образователната дейност;
4. публикации на докторантите;
5. докторски програми по заявка на потребители.”

§ 11. Член 79 се изменя така:

„Чл. 79 (1) Оценяването при акредитацията се извършва по десетобална система, включваща оценките от 0 до 10.00. Оценката по всеки критерий за оценяване на обектите по чл. 77, ал. 2 и чл. 78, ал. 3 и 4 се формира като средно аритметична от оценките, получени по всички негови показатели в съответствие с техния коефициент.

(2) За всеки критерий за институционална и програмна акредитация, Акредитационният съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация утвърждава показатели с теглови коефициенти. Критерият „научна дейност” има най-голяма относителна тежест.

(3) Проектите за откриване на висши училища, както и на факултети, филиали, колежи и на професионални направления и специалности от регулираните професии, се оценяват с положителна или отрицателна оценка.

(4) Срокът на валидност на акредитацията е:

1. 8 години, когато получената оценка е от 9.00 до 10.00;
2. 6 години, когато получената оценка е от 7.00 до 8.99;
3. 5 години – при оценки от 5.00 до 6.99;
4. три години – при оценки от 4.00 до 4.99.

(5) При получена оценка от 0 до 3.99 се прави отказ за акредитация.

(6) Отказ за акредитация се прави и в случаите, когато при институционалната акредитация висшето училището е получило оценка от 0 до 3.99 по един или няколко от

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

следните критерии:

1. вътрешна система за оценяване и поддържане качеството на образованието;
2. профил и квалификацията на преподавателския състав;
3. материално-техническа осигуреност на обучението;

(7) Отрицателна оценка при програмната акредитация получават професионалните направления с оценка по-малко от 3.99 по един или няколко от следните критерии:

1. учебна документация и образователен процес на професионалното направление или специалност от регулираните професии;
2. профил и квалификация на академичния състав на професионалното направление или специалност от регулираните професии;
3. материално-техническа и информационна база, специализирана за обучението в професионалното направление/специалност от регулираните професии.

§ 12. Създава се чл. 79а:

„Чл. 79а. (1) Висши училища с оценка от програмната акредитация от 4,00 до 4,99 имат право да обучават само в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по съответното професионално направление или специалност от регулираните професии.

(2) При получена оценка от програмната акредитация от 5,00 до 10,00 висшите училища имат право да обучават за придобиване на образователната и квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“, както и за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ при условията на чл. 80, ал. 2.

(3) Висшите училища, получили акредитация по реда на този закон, могат да извършват обучение на студенти и на докторанти по договор за съвместна учебна дейност с чуждестранни висши училища, които отговарят на следните изисквания:

1. да имат акредитация от агенция, член на ENQA и/или вписана в EQAR – за участващите в образователния процес висши училища от държави-членки на ЕС, или Европейското икономическо пространство;
2. да имат акредитации съгласно националното им законодателство – за участващите в образователния процес чужди висши училища от трети държави.

§ 13. В чл. 80 се правят следните изменения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Висшите училища и организациите по чл. 47, ал. 1 могат да провеждат обучение за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторски програми, които са получили при програмната акредитация оценка от 8,00 до 10,00.

2. В ал. 3 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“;

§ 14. В чл. 81, в ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2:

- а) в буква „в“ думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“;
- б) в буква „г“ думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“;
- в) създава се буква „д“:

„д) програми за обучение на студенти, извършвано от български висши училища по договор за съвместна учебна дейност с чуждестранни висши училища – по искане на висшето училище;”

2. В т. 5 след думата „филиал“ се добавя „включително и на филиал или колеж в чужбина“.

§ 15. В чл. 84 се правят следните изменения:

1. В ал. 12 думите „или научна специалност“ се заменят с „или докторска програма“.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

2. В ал. 3 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“.

§ 16. В чл. 85, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1 се създава предложение второ: „критериите за оценяване по чл. 79, ал. 1 се утвърждават от НАОА, съгласувано с министъра на образованието, младежта и науката, след положително становище на Съвета на ректорите.“

2. Точка 3 се изменя така:

„3. оценява проектите за откриване и преобразуване на висше училище, факултет, филиал и колеж, включително и на филиал или колеж в чужбина; на професионални направления, специалности от регулираните професии и докторски програми, както и програми за обучение на студенти, извършвано от български висши училища по договор за съвместна учебна дейност с чуждестранни висши училища.“

3. В т. 6 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“ и накрая се добавя „и за програмите за обучение на студенти, извършвано от български висши училища по договор за съвместна учебна дейност с чуждестранни висши училища“;

4. В т. 7 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“

§ 17. В чл. 88 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) В състава на експертните групи по ал. 1, т. 4 могат да участват български и/или чуждестранни експерти, определени от Акредитационния съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация, включително представители на съсловните и браншови организации и сдружения на работодателите.“

§ 18. В чл. 88а се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Оценяването при процедурите по чл. 81, ал. 1, т. 1, т. 2, букви „а“ и „в“, т. 3, 4, 5 и т. 6, буква „а“ може да се извършва и от чуждестранни агенции, членове на Европейската асоциация за осигуряване качеството във висшето образование (ENQA) и/или вписани в Европейския регистър на агенциите за осигуряване на европейско качество във висшето образование (EQAR), по покана на съответното висше училище.“

2. Досегашните ал. 3, 4 и 5 стават съответно ал. 4, 5 и 6.

§ 19. В чл. 88б, т.2 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“.

§ 20. В чл. 91, ал. 3, т. 1 думите „научни специалности“ се заменят с „докторски програми“;

§ 21. В чл. 95, ал. 4 думите „чл. 21, ал. 2 и 3“ се заменят с „чл. 21, ал. 2“.

§ 22. В Допълнителните разпоредби се правят следните допълнения:

1. В § 4 се създават ал. 3 и 4:

„(3) Българските висши училища могат да разкриват свои звена в чужбина при условията и по реда на този закон и при спазване законодателството на приемащата държава.

(4) В случаите на договори за съвместна учебна и научноизследователска, художественотворческа, проектна и иновационна дейност и за образователен франчайз се прилага българското законодателство, освен когато документът вследствие на проведеното обучение се издава само от чуждестранното висше училище, с което е сключен договорът.“

2. В § 4д:

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Комисия по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

а) в т. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „а за академичната длъжност „асистент“ – и трудовият договор, сключен на основание чл. 67, ал. 1, т. 2 от Кодекса на труда“;

б) създава се т. 7:

„7. „Образователен франчайз“ е съвкупност от права на интелектуална собственост върху марки, фирмени знаци, изработени модели, дизайни, авторски права, ноу-хау или патенти, предоставени от едно висше училище (франчайзингодател) на друго висше училище (франчайзингополучател) срещу възнаграждение, за да се ползват за подготовката на висококвалифицирани специалисти над средното образование, способни да прилагат и развиват научни знания в различни области на човешката дейност, за повишаване квалификацията на специалисти и за развитието на науката, културата и иновационната дейност.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 23. Откритите до влизането в сила на този закон процедури за институционална и програмна акредитация се довършват по реда на този закон.

§ 24. (1) Получената от висшите училища до влизането в сила на този закон институционална и програмна акредитация е валидна до изтичане на срока по чл. 83, ал. 3, т. 1.

(2) Действащите до влизането в сила на този закон оценки от четирибалната система „много добра“, „добра“, „задоволителна“ и „незадоволителна“ се приравняват към оценките от десетобалната система по чл. 79, ал. 1 по правила, утвърдени от НАОА.

§ 25. Отменя се § 7, ал. 4 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за висшето образование (ДВ, бр. 63 от 2010 г.).

§ 26. В Закона за признаване на професионални квалификации (обн. ДВ, бр. 13 от 2008г., изм. бр. 41 и 74 от 2009г., изм. бр.98 от 2010г., изм. бр. 8, 9 и 43 от 2011г.) в § 3а от допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал.1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато доказателствата за професионална квалификация по ал. 1, удостоверяващи специализираните знания и умения за професиите по чл. 4, ал.1 са издадени от трета държава, която не е страна по двустранно или многостранно споразумение, в което участва и българската държава, органът по признаване на професионални квалификации предлага полагане на изпитите, посочени в единните държавни изисквания по чл.177 от Закона за здравето.

§ 27. В срок до три месеца от влизането в сила на този закон Министерския съвет привежда в съответствие с него Правилника за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАОА.

§ 28. В срок до един месец от влизането в сила на този закон Акредитационният съвет на НАОА утвърждава правилата по параграф 20, ал. 2. Л

Председател на
Комисията по образованието, науката и
въпросите на децата, младежта и спорта:

Огнян Стоичков